

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТУ 23. ДЕЦЕМБРА 1872

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧИТИРИ ПУТА НА НЕДЕЉУ НА ПО ТАВАКА. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА ОСТАНКУ 60 НОВ. МЕСЕЧНО.
— ЗА ОГЛАСЕ НАПЛАЋУЈЕ СИ ОД ЈЕДНЕ ВРТОГИ 3 НОВ. И 30 ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

МАКСИМ ЦРНОЈЕВИЋ.

Трагедија у 5 чинова, с певањем, написао др. Лаза Костић, за позорницу удесио А. Хаџић,
музика од А. Максимовића.

(Наставак.)

Максим.

Ни мајнути се не ћу; али тек
Одговориш ли за ме пред Богом,
Што изневерих свога побрата
Кад не рекох већ за времена још
Не слутећи судбине домашај!
Одговориш ли на то, остаћу!

Иво.

Одговорим ли? Одговорићу!
Што изневери побратима свог
Да родитеља не изневерим,
Не издам среће свога племена
И вере српске гласа вечита!
И одговор ћеш тај посветити
На мачу мом свечаном заклетвом,
Да не ћеш тајне рећи Милошу!

(Максим отискује од себе мач)
Отискујеш, отискујеш зар мач?
Да понизим зар круну балшину?

(Клекне једним коленом)

Да поносито прегнем колено
У већу свом пред сином први пут?
Понизно главу да ти приклоним
Осећелу од бриге за тобом,
Па да те молим, да те преклињем,
Смиљуј се, сине мој, закуни се!

(Максим окреће главу)

Закуни се!

Отпочинак

И сад по трећи пут —

(Јевросима улази.)

Јевросима (свечано)

Закуни се!

Максим.

(клекне пред матер, пољуби је у скут, окрене се и
руком на мачу)

На мач, на крст, на мајкин благослов!

(Завеса пада.)

ТРЕЋИ ЧИН.

ПОЈАВА ПРВА,

(Млеци. Ступиште у дуждевом двору; из побочне дворане чује се кад и кад звекет посуђа и весели усклаци.)

Максим (сам.)

И дође час, и дође суђен час
Да роди један већ, ил' прекине:
Оплела се судбина у клупче
К'о љута гуја, чекајући плен!

(Гласови изнутра: „Да бог живи младожењу лепог
Максима!“ Свирка и вика)

А невеста? А шта Анђелија?
Не познаје ме, не зна, не слути!
Милост јој беше тек у лицу мом!
Из чаше моје, моју здравицу,
Из мога срца моју није крв!
(Гласови изнутра: „Да бог живи сјајну невесту
Анђелију!“ Свирка и вика.)

Гле, како скочи, како прелети!
Напитак нуди вольном ручицом,
Напитак мени, своме Максиму,
Напитак чашом, уст'ма, очима,
И душе своје бисер језером!
У језеру се топи побра мој,
Очајно вале сече рукама,
Изнемог'о је, — виче у помоћ —

У среду ми срца живот грца већ,
А ја се у свом чамцу љуђушкам,
Осмејкујем се на дно језеру
И ловим бисер, ловим драги кам,
А пода мном ми побрат издише!
Та ја сам хуља, псето бездушно!
Угурсуз ја сам, невера сам ја!
И више још, још више него то,
Та ја сам Милош — ја сам — ја сам, ја!

(Улази Анђелија, Максим се скрије за ступ.)

Анђелија.

Промен'о ми се чудном променом:
То исто сунце, ал' је други зрак,
Те исте очи, иста уста та,
Ал' онај поглед камо милостив,
Што немилице душу сажиже
Навлажујућ је с нова пољуцим!
Тог нema више, — нema, — прође све!
Зар тако мутан дан? Ох, Максиме!

Максим.

Сињора?

Анђелија.

Ви сте, драги девере?
Помози мени, ако вере знаш,
Што руку моју њоме поведе
У руци носећ веру војна мог;
Та ти си моме драгом побратим,
И ти ћеш знати што га промени,
Показаћеш ми преходницу ту,
По којој бу се знати водити
У тамној ноћи туге војна мог.
Ти не слушаш? (Загрли га.)

Ох, слатки девере!

Разумеш ли ме?

Максим.

Збогом разуме!

(Загрли је жестоко и пољуби је; Анђелија цикне) Иво
(нагло улази, за њим Дуждевић с голим начем у руци).

Иво.

Ко виче то, ко цикну девере?

Максим.

О клизав чанак свата каквог нож!

(За себе.)

Жестине моје бритка оптрица
О срца њена глатку клизавост!

Иво (изводи Максима за руку).

Не буни ми се, будан да си ми,
Јер тешко јави иза таког сна!
(Жагор иза сцене; Иво говори у кантонаду)

Не буни свате, дужде, свуд је мир!
(Дуждевић.)

Иа и ти, пришко, ходи за нама,
Доведи сестру међу сватове,
Иа испуни те празне корице,
Нахрани их; весељу биће жа'
Да остане ненасићено шта.

(Оде с Максимом.)

Дуждевић (туре маш у корице).

Ненасићен је, да, ненасићен!
Ја оклевам, још он опомиње!
Филета, мишљах, даје смртан знак,
А оно само јалов беше цик!
Једанпут само верни друже још
Искочи ми из уске тамнице,
Ненасићен се не ћеш враћати!
Шта снева нева? Хајд' весели се,
Весел'се селе, ал' и сели се!

(Оде с Анђелијом).

ПОЈАВА ДРУГА.

(Сумрачан коридор; Филета долази, једном руком води
Милоша, а другом држи нож.)

Милош.

Ии стопе даље не ћу крочити!
Окани ме се, ил' исповеди,
Извреци нагон што те наведе
Младожењу од младе растављат',
По одјама водати га тим,
Неразборитим, кобним говором
И ладне руке тиском жестоким
У мирној души будећи му страх!

Филета.

Још мало само за мном јуначе! (За себе.)
Пред сликом светом покојником.
Нек падне жртва верне освете! (Гласно.)
Још мало само, не стој, молим те,
Тако ти среће дана данашњег,
Анђелијина прва пољуница
И љубави ти тајне насладе!

Милош.

Ја не идем, бадава претлијеш,
Облагajuћи слашћу речитом
Чудноватости своје зимогроз.
Ја не идем!

Филета.

Не помаже ти сласт?
Тако ти, дакле, она тешка крв,
Што икад крвник проли невером
На страшном суду образ прелила,
И mrжње моје узимајућ реч
Сведочила — —

Милош.

Ти мржњом преклињеш?
Зар и ти мрзиш? Кога мрзиш ти?
Окани се, не доликује ти!
Не доликује ведром челу том
Да тамној мржњи буде ложница,
Не доликује овај мали нож (истргне јој нож)
Уз поглед што ти сече из ока,
Да он светлуца зраком леденом.
Па ти да мрзиш? Кога? Своју чар!

Филета.

Ја мрзим, мрзим, ох, та мрзим ја!

Баш за то, што сам некад љубила!
Ал' сад, сад мрзим — (пина се по празној корици.)

Милош.

Да ли тражиш нож?
У мене је, па ево ти га на!
(Тури јој нож у корице.)

Филета.

Где — где је? Где је?
(Шчепа нож узмане на Милоша)

Што ћу?

(Баци нож)
Нема га! (Падне Милошу у наручја.)
(Наставиће се.)

С Р П С К О Н А Р О Д Н О П О З О Р И Ш Т Е.

С Р П С К О Н А Р О Д Н О П О З О Р И Ш Т Е.

* („Цар Петар велики као лађар.“ — „Артаксерсес.“) Болест и поболевање многих чланова наше позоришне дружине причинили су, те смо у недељу 17. децембра морали гледати оба ова комада. У добри час, што то морање не беше за нас овом приликом и морење, него права наслада и лепо ужињавање. Осим складне и живе игре добро су отпеване и све песме, којих сада има у оба комада дosta. По свему дакле много је изгубио сваки, који није видео ове две представе: та бар се могао сит насмејати, а куд ћеш више у овом нашем тужном и отужном времену. Од представљача заслужују нарочиту похвалу Рашић, а за тим Лукић. Рашић се овога вечера могао уверити, да се може човек допасти публици, а да се не ачи и не дедачи. Нека остане само на том путу па ће за мало времена више вредити и себи и другима. О Лукићу бележимо с весељем и задовољством, да је оживио, т. ј. да је постао жив и окретан на позорници и да већ почиње финији и пртама цртати карактере, које приказује. Само тако напред млад јуначе, па ћеш на трновитом путу глумачког живота брати лепе славе цвеће, што ти никад увенuti не ће!

П О З О Р И Ш Т Е.

* (Народно позориште у Загребу.) 11. децембра о. г. приказивана су у Загребу ова два комада: „Чашница чаја“ и „Свадбено путовање“, шаљива игра у 2 чина, од Р. Бенедикса. Овај последњи комад представља се на загребачкој позорници први пут. „Свадбено путовање“ нема велике драматичне вредности, али има у себи по доста занимљивих момената, који угодно забављају слушаоца. Милан Слатковић, гимназијски професор, човек је од старе

озбиљне школе. Што год говори и ради, црни из старијих грчких и римских писаца. Кад се оженио, нађе на чудан отпор. Жена му не хтеде ни чути ни знати за његове философске паучине, него га лукавством и вештином намисли навести на други начин живота. Из прва чињаше се нашем професору да је тај поступак неоправдан, јер не одговараше строгости старијих грчких и римских класика, али касније се умекша и обећа, да ће предузети „свадбено путовање“ по моди, а на послетку дође чак до уверења, да су стари филозофи били „магарци.“

Комад је успео прилично, а да је био боље уређен и да се глумило боље био бистекао потпуно одобрење.

П Р О С В Е Т А.

* (Матица илирска.) Одбор „Матице илирске“ у Загребу уступио је „Венац“ „друштву деоничке штампајаје.“ Матица је тај лист почела издавати у време, кад није било никога, који бисе хтео тога задатка примити. Издајући тај лист начинила је Матица прве две године доста дугова. Световали су дакле родољуби, да „Матица“ преда „Венац“ деоничком друштву, а сама нека употреби на издавање других књижевних дела оних 800 фр. што их је давала као потпору томе листу, и да у своје коло привуче млађе силе, па да тако да заметак младом бујном животу књижевном. Ово су тако лепе мисли, да их је одбор матичин морао примити. И тако ће од нове године „Венац“ излазити накладом деоничке штампајаје, али му се тиме не ће променити ни праваци нити садржај.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

7. ПРЕДСТАВА

У ПРЕТИПЛАТИ 5.

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТОУ 23. ДЕЦЕМБРА 1872.

У НОВОЈ ПОЗОРИШНОЈ ДВОРANI:

МАМИЦА.

ШАЉИВА ИГРА У 3 ЧИНА, ОД Е. СИГЛИГЕТИЈЕ, ПРЕВЕДЕНА И ПОСРЂЕЊЕНА.

(Ова је шаљива игра добила од мађарске академије телекину награду од 100 дуката.)

ОСОБЕ:

Станићка, удовица	Ј. Маринковићка.
Анка, ћији јој	Л. Маринковићева.
Мита Савић, анкин муж	Суботић.
Милица, сестричина станићкина	Л. Хацићева.
Тодор Ружић, адвокат, неожењен	Марковић.
Светозар Милић, млад адвокат	Недељковић.
Јоза Скочић	Рашић.
Пустосват	Соколовић.
Слуга	Степић.
Подрумар.	Пешић.
Служавка	Б. Хацићева.

Збива се у Пешти: први чин код Станићке, други у гостионци, трећи и код Станићке и у гостионци.

Улазнице се продају у писарници позоришној (стану матичином) од 9—12 пре подне и од 3—5 сахата после подне, а после на каси.

У уторак 26. децембра: „**МИЛОШ ОБИЛИЋ.**“ Трагедија у 5 чинова; с певањем, написао др. Јован Суботић.

Поједини бројеви овога листа продају се обдан по 5 н. а. вр. у српској народној задружној штампарији, у позоришној писарници и у вече на каси.

БОЛУЈУ: Л. ТЕЛЕЧКИ, Н. ЗОРИЋ.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.